

'Wat heb jij nodig om op te groeien?'

KinderrechtenNU in gemeenten en in onderwijs

KinderrechtenNU slaat brug tussen onderwijs, opvoeding en jeugdgezondheid en zorg

I-depot nr. 9730

KinderrechtenNU (KRNU) is de stichting die kinderrechten onder de aandacht brengt bij gemeenten, professionals, scholen, opvoeders en kinderen. Door middel van structurele kinderparticipatie wordt het kinderrechtenverdrag verankerd in de samenleving.

KinderrechtenNU ontzorgt de gemeente door kinderen in het primair onderwijs te trainen om SAMEN vaardig-aardig-waardig te zijn zodat we kindermishandeling, armoede, radicalisering en criminaliteit kunnen voorkomen.

Hoe draagt uw gemeente bij aan het informeren over en het borgen van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind (1989)?

Hoe kan uw gemeente het kinderrechtenverdrag verankeren in het jeugd- en onderwijsbeleid?

In 'KinderrechtenNU in gemeenten en in onderwijs' staat beschreven wat de gemeente kan doen om de kernwaarden van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) in te bedden in de gemeente, de wijk en de scholen.

De kernwaarden van het IVRK zijn:

- voorrang voor de veiligheid en de ontwikkeling van het kind op de rechten van volwassenen, inclusief ouders;
- kinderrechteninformatie aan kinderen en volwassenen;
- participatie van kinderen;
- gelijke kansen voor kinderen;
- onderwijs gericht op de algehele ontwikkeling en democratische burgerschapsvorming van het kind.

KinderrechtenNU heeft in de afgelopen jaren samen met kinderen gewerkt aan het dichterbij brengen van de intentie en de samenhang van kinderrechten zoals omschreven in het verdrag. Dat leverde de volgende uitgangspunten op:

- Kinderrechten beginnen bij kinderparticipatie.
- Participeren moet je jong leren door ruimte te krijgen om hiermee te oefenen.
- Participeren is niet alleen gevraagd advies van kinderen ontvangen maar juist ook openstaan voor en luisteren naar het ongevraagd advies.

KinderrechtenNU slaat een brug tussen onderwijs, opvoeden, jeugdgezondheidszorg en daarmee ook jeugdzorg. Verschillende onderdelen van de KinderrechtenNU methode zijn in te zetten in gemeentes, wijken en scholen. Hieronder worden deze genoemd als de Tools KinderrechtenNU.

Tools KinderrechtenNU voor school en de gemeente

KRNU heeft voor het onderwijs een handleiding geschreven 'Kinderrechten in de klas'. Zij maakt het kinderrechtenverdrag, de Kinderrechtenchecklist met de KinderMeldcode, het Kinderrechtenspel en de Sociale Kinderkaart en kinderparticipatie bespreekbaar. Door het volgen van de instructies wordt het onderwerp op alle scholen op een uniforme wijze behandeld.

Kinderrechtenchecklist

Jan Willems, oud hoogleraar Rechten van Kind

'Het is belangrijk dat we de intentie van kinderen rechten onder de aandacht brengen van kinderen en opvoeders.'

KinderrechtenNU heeft, met advies van hoogleraar Rechten van het kind, prof. dr. Jan C.M. Willems, psycholoog dr. Martine F. Delfos en kinderen in de leeftijd van 9 tot 12 jaar, het IVRK vertaald in de Kinderrechtenchecklist. Deze checklist is universeel, kort en begrijpelijk geformuleerd voor kinderen, ouders/verzorgers en professionals.

Het kinderrechtenverdrag gaat over wat nodig is voor kinderen om evenwichtig, veilig en gezond op te groeien. De Kinderrechtenchecklist is een instrument om het kinderrechtenverdrag uit te leggen aan kinderen en aan volwassenen. Het bewust en bespreekbaar maken van hun rechten, plichten en verantwoordelijkheden.

De Kinderrechtenchecklist stelt tevens de lichamelijke, psychosociale en emotionele ontwikkeling en gezondheid van kinderen aan de orde. De checklist vormt een basis voor kinderen om mee te denken, te praten en te beslissen over zaken die hen aangaan. Binnen het gezin kan het ouders ondersteunen in de opvoeding. De Kinderrechtenchecklist is voor en door ieder kind te gebruiken, op elk moment en in iedere situatie, bijvoorbeeld op school, op de sportclub of in het ziekenhuis.

De Kinderrechtenchecklist biedt een leidraad voor vragen als

- Wat is er nodig om op te kunnen groeien?
- Wie zijn er verantwoordelijk om hier voor te zorgen?
- Hoe zorgen we voor elkaar?
- Hoe gaan we met elkaar om?
- Waar ben ik zelf verantwoordelijk voor?
- Wat kan ik zelf doen?
- Waar kan ik hulp krijgen?

en is daarbij een hulpmiddel voor het in kaart brengen van de leefwereld van een individueel kind of van kinderen in het algemeen. Bovendien biedt het gebruik van de checklist de scholen en andere instellingen voor kinderen een kans om kinderen actief te laten participeren. Dit zorgt voor een structurele verbetering van de positie van kinderen.

Voor het juiste gebruik van de checklist zijn handreikingen beschikbaar voor kinderen, ouders en professionals.

Op de Kinderrechtenchecklist kan iedere gemeente het gewenste email-adres krijgen.

KINDERRECHTEN NU CHECKLIST

Wat is er nodig om op te groeien...

Vink aan

- Ouders of verzorgers liefde zorg
- Het goede voorbeeld krijgen
- Verantwoordelijkheidsgevoel verder ontwikkelen
- Kunnen zorgen voor jezelf en voor anderen
- Geaccepteerd worden
- Gezond eten genoeg beweging genoeg slaap
- Bescherming krijgen tegen te dik worden
- Een opvoeding met normen en waarden
- Elke schooldag naar school gaan
- Goed onderwijs krijgen
- Geen verwachtingen die je niet kunt waarmaken
- Ruimte en tijd voor jezelf
- Ruimte en tijd om te spelen
- Een veilige (digitale) omgeving een gezonde omgeving lichamelijke verzorging

- Het verschil leren tussen grappen en pesten
- niet steeds gepest worden
- Mee kunnen doen ruimte voor meepraten en
- meebeslissen thuis op school in de buurt
- Bescherming tegen schadelijke informatie met name
- op internet en tv
- Extra hulp krijgen als je het nodig vindt
- Leren met geld om te gaan
- Niet geslagen worden niet uitgescholden worden
- niet vernederd worden geen vechtscheiding
- Niet mishandeld worden niet verwaarloosd worden
- Niet uitgebuit worden geen seks
- Voorlichting over seksualiteit drugs en alcohol
- gokken en internet en social media
- Naar jouw mening wordt geluisterd en gevraagd
- jouw mening krijgt aandacht

Als je denkt dat er iets niet goed gaat met jou of met je vriendje of vriendinnetje, of bij een klasgenoot of iemand uit je buurt, dan is er voor jou de

KinderMeldcode

KinderMeldcode =
Zoek een volwassene die je vertrouwt, die naar je luistert en die je helpt.

Je staat er niet alleen voor!
Heel veel mensen kunnen luisteren en helpen!

Je moeder, je vader, de juf, de meester, familie, buren, vrienden, de dokter, de politie, de burgemeester of... je weet vast nog wel iemand die je kunt vertrouwen.

Is jouw omgeving 'Kinderrechtenproof' of moet er iets verbeterd worden?

Ik ga aan de slag!

Heb je advies nodig? Voor jezelf of om iemand te helpen?
Info kun je vinden op: <https://8-12.infovoorjou.nl>
En als je het echt niet weet, mail naar: burgemeester@gemeenteX.nl

Je kunt ook de Kindertelefoon bellen:

0800 0432

KinderMeldcode

De Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is vanaf 1 juli 2013 in werking getreden. Deze wet verplicht beroepskrachten de Meldcode te gebruiken bij signalen van geweld of kindermishandeling. Omdat ook kinderen, mogelijk al in een vroeg stadium, deze signalen kunnen opvangen heeft KRNU een protocol voor kinderen ontwikkeld in relatie met de meldcode en deze toegevoegd aan de Kinderrechtenchecklist.

Aanleiding voor KRNU om ook een meldcode voor kinderen te ontwikkelen was de vraag van Jeugdambassadeur Simone (13) aan toenmalig staatssecretaris Bussemaker bij de lancering van de Wet verplichte meldcode die gericht is op professionals die met kinderen werken: "Wat moeten wij dan doen als het met een vriendinnetje of een klasgenoot niet goed gaat, wat is dan ons protocol?"

De KinderMeldcode luidt: Zoek net zo lang tot je een volwassene gevonden hebt die je vertrouwt, die naar je luistert en die je helpt (anderen te helpen). Het kinderprotocol Meldcode is toegevoegd aan de Kinderrechtenchecklist.

Iman Ebdul (16), Kinderrechtenambassadeur:

*Stel me niet teveel vragen
Drijf me niet in een hoek
Laat me gewoon praten
Maar verwacht geen open boek...
binnen een paar dagen.*

Kinderparticipatiecirkel

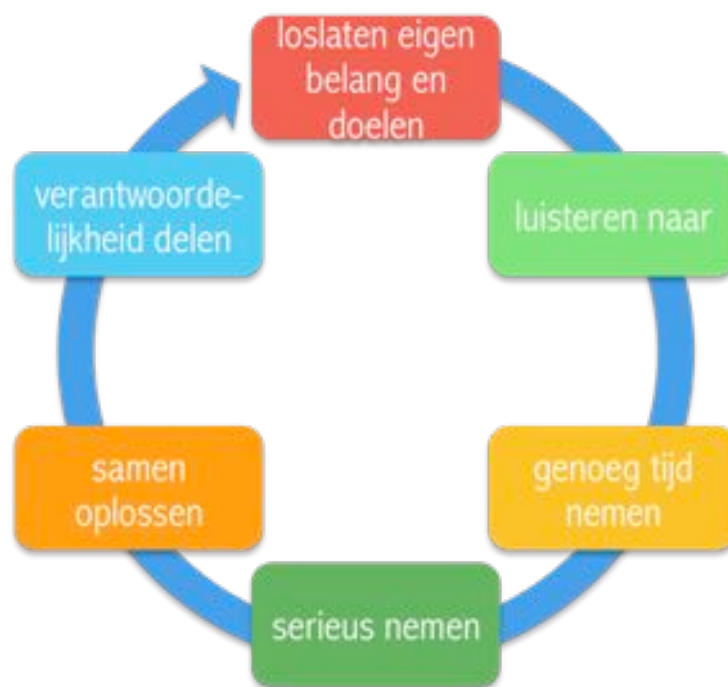
Martine Delfos, psycholoog en auteur van 'Luister je wel naar mij?:

'De stem van het kind kan heel waardevol zijn. Hoe zouden we dat kunnen negeren?!'

Na de 'ladder' van Hart¹ en de 'pathway' van Shier² heeft KRNU de Kinderparticipatiecirkel ontwikkeld, waarin alle stappen zijn opgenomen die samen leiden tot een volwaardige inbreng van kinderen.

Kinderparticipatie begint bij jezelf als volwassene met het loslaten van je eigen belangen en doelen, waardoor je open staat voor het luisteren naar kinderen, die zelf de verantwoordelijkheid nemen hun verhaal met jou te delen.

Kinderparticipatie komt alleen tot zijn recht als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het kind en de volwassene het uitgangspunt is.

Kinderparticipatiecirkel
KinderrechtenNU
(Lijs & Dupuis, 2013)

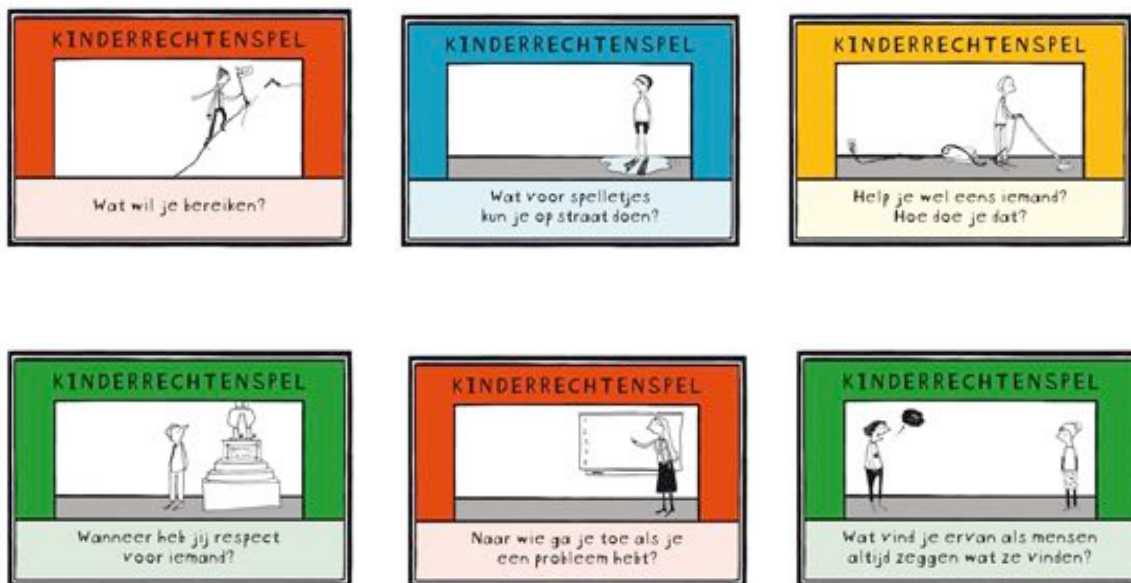
¹ Hart, R. A. (1992), 'Children's Participation: From Tokenism to Citizenship'. Innocenti Essays, Unicef, Florence, Italy

² Shier, H. (2001). Pathways to participation: Openings, opportunities, and obligations. A new model for enhancing children's participation in decision-making, in line with article 12.1 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *Children & Society*, 15, 107-117

Kinderrechtenspel

Naast de Kinderrechtenchecklist is het Kinderrechtenspel ontworpen. Dit is een vragenspel waarbij kinderen, onder leiding van een intern begeleider, schoolmaatschappelijk werker, jeugdarts, jeugdverpleegkundige, vertrouwenspersoon en de leerkracht, spelenderwijs praten over alle zaken die te maken hebben met opvoeden en opgroeien. Kinderen leren elkaars mening en elkaars leefomgeving beter kennen. Zij krijgen daardoor meer begrip en respect voor elkaar.

Na het bespreken van de Kinderrechtenchecklist en het spelen van het Kinderrechtenspel krijgen de kinderen een kaart met de KinderMeldcode, waarop zij zelf de namen en telefoonnummers van vertrouwenspersonen kunnen invullen en waarop ook de Kindertelefoon en het mailadres van de burgemeester vermeld en/of vertrouwensarts staan.

Alle onderwerpen uit de Kinderrechtenchecklist worden in het Kinderrechtenspel besproken.

Kinderrechten in de klas

Voor het bespreekbaar maken van het kinderrechtenverdrag, de Kinderrechtenchecklist met de KinderMeldcode, het Kinderrechtenspel en de Sociale Kinderkaart en kinderopparticipatie heeft KRNU voor het onderwijs een eenvoudige handleiding geschreven: 'Kinderrechten in de klas'. Door het volgen van de instructies wordt het onderwerp op alle scholen op een uniforme wijze behandeld en de brug geslagen tussen onderwijs, opvoeding en gezondheid en zorg.

Raad van Kinderrechtenambassadeurs

Voor het bevorderen van kinderopparticipatie bij de gemeentelijke overheid introduceert KRNU Kinderrechtenambassadeurs.

Kinderrechtenambassadeurs zijn kinderen uit de groepen 6 en/of 7 van een basisschool, die gekozen zijn als vertegenwoordigers. Iedere school organiseert een verkiezing voor 1 of 2 Kinderrechtenambassadeurs. Met elkaar vormen zij een Raad van Kinderrechtenambassadeurs, die wordt geïnstalleerd door de Burgemeester. De Raad adviseert het college van burgemeester en wethouders ongevraagd en gevraagd. De basis van het advies is het kinderrechtenverdrag. 'Met de kinderrechtenbril op' participeren de Kinderrechtenambassadeurs thuis, op school, in hun woonwijk en/of op de club. Het gaat hierbij niet alleen over de inrichting van een speeltuin of een feestje maar over alle zaken die de leefomgeving en het opvoedklimaat van kinderen verbeteren.

Kinderrechtenambassadeurs denken mee, praten mee over zaken die hen aangaan, geven ideeën, adviseren, beslissen mee en doen mee. Deze structurele kinderopparticipatie heeft een voorbeeldfunctie. Kinderrechtenambassadeurs krijgen kennis over kinderrechten, geven die door en blijven doorgaans Kinderrechtenambassadeur voor het leven. Hiermee wordt een stevig fundament gelegd voor jeugd- en jongerenparticipatie.

Kinderrechtencoach

De Kinderrechtencoach is een persoon met pedagogische kennis en vaardigheden, die zijn of haar rol kindgericht kan uitvoeren. De coach gebruikt daarbij de Kinderparticipatiecirkel en de Kinderrechtenchecklist. Hij/zij is de spil in de gemeentelijke organisatie om met verve bekendheid te geven aan 'Kinderparticipatie en Kinderrechten' en zorgt er voor dat de checklist binnen het gemeentelijk apparaat maar ook daarbuiten bekend wordt. De coach behartigt de belangen van de kinderen en waakt er voor dat wat in de gemeente nodig is voor het gezond en veilig opgroeien serieuze aandacht krijgt. De coach zoekt vrijwilligers voor de ondersteuning van de Kinderrechtenambassadeurs en werkt samen met partners binnen de gezondheidszorg, het onderwijs en andere relevante organisaties voor het uitvoeren van gemeentelijk beleid.

KinderrechtenNU traint en adviseert de coach. De Kinderrechtencoach introduceert 'Kinderrechten in de klas' maakt afspraken over de borging van KinderrechtenNU in school. De Kinderrechtencoach zorgt dat de Sociale Kinderkaart in- en aangevuld wordt.

Kinderrechtenambassadeurs helpen de Kinderrechtencoach!

KinderrechtenLab.nl

Het KinderrechtenLab is een digitale nieuwsbrief per gemeente, waarin de kinderen en volwassenen elkaar kunnen treffen. Het ligt in het verlengde van het KinderrechtenMagazine. Vragen van kinderen kunnen door deskundigen beantwoord worden. KinderrechtenNU werkt hierin samen met Stichting Opvoeden. Opvoeden.nl biedt valide informatie en zorgt er voor dat ook kinderen tussen 8 en 12 jaar antwoord krijgen op hun vragen.

The screenshot shows the website interface for KinderrechtenLab. At the top left is the logo for 'KINDER RECHTEN NU' with the tagline 'Stichting Kinderrechten en menselijke ontwikkeling'. Below the logo is a navigation bar with links for 'KinderrechtenLab', 'LabNieuws', and 'Contact'. To the right of the navigation bar is a search bar with the placeholder text 'zoeken...'. The main content area features a large banner image of various laboratory glassware (flasks, beakers, test tubes) containing colored liquids, with the text 'KINDER RECHTEN NU' overlaid in large, colorful letters. Below the banner, the text reads 'KinderrechtenLab houdt je op de hoogte' and 'Ook geïnteresseerd in jeugdzaken? En vind je ook dat kinderen gezond, veilig en tevreden op moeten groeien? Blijf dan via'. On the right side of the banner area is a 'Lab-Nieuwsbrief' sign-up form. The form includes a dropdown menu to select a municipality (currently 'Lab-Rijswijk'), input fields for 'Naam' and 'E-mail', and a blue 'Inschrijven' button.

KinderrechtenMagazine

In het KinderrechtenMagazine komen gemeentelijke bestuurders en ambtenaren, jeugdgezondheidszorg, schoolmaatschappelijk werk, onderwijs, politie en alle andere professionals rondom kinderen en kinderen zelf aan het woord over alle zaken die nodig zijn voor kinderen om goed op te kunnen groeien en zich te kunnen ontwikkelen. Hierdoor wordt de noodzakelijke inzet van de gemeente duidelijk en wordt de gemeentelijke Sociale Kinderkaart voor kinderen zichtbaar.

De Raad van Kinderrechtenambassadeurs vormt de redactie. Het doel van de krant is bekendheid te geven aan het gezamenlijk uitdragen van de kinderrechten in de gemeente en de kinderen bekend te maken met de professionals die voor hen van betekenis zijn. Het magazine wordt breed verspreid in de gemeente onder opvoeders, beleidsmakers en professionals rondom de kinderen en de bovenbouwleerlingen van de basisscholen.

Met welke wetten heeft KinderrechtenNU te maken?

Leonard Geluk, voorzitter Transitiecommissie Stelselwijziging Jeugd

'KinderrechtenNU is belangrijk, omdat zij zorgt voor een brug tussen onderwijs en jeugd/zorg.'

KinderrechtenNU past in de transitie jeugdzorg, helpt mee de kinderrechten te implementeren in de samenleving en sluit goed aan op de Wet sociale veiligheid op scholen en de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

Sinds 1 juli 2013 is de Wet verplichte meldcode voor professionals werkzaam in onderwijs of zorg van kracht. Bij vermoedens van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling helpt de Meldcode professionals goed te reageren bij signalen van dit soort geweld.

Maar welk protocol is er voor de kinderen zelf? Wat moeten zij doen als het met henzelf, een vriendinnetje of een klasgenoot niet goed gaat? Vaak weten zij dat eerder dan volwassenen. Zeker als het gaat om pesten, armoede, huiselijk geweld, verwaarlozing, kindermishandeling, seksueel misbruik...

Wanneer we met kinderen praten over wat ze nodig hebben om op te groeien is het dus belangrijk ook de vragen te stellen: 'Wat doe jij als er iets niet goed is in je leven of in dat van je vriendje?' Kinderen moeten in ieder geval weten dat zij voor zichzelf of voor een ander aan de bel kunnen trekken! Daarom heeft KinderrechtenNU, samen met de kinderen en geadviseerd door deskundigen, de KinderMeldcode ontwikkeld en aan de Kinderrechtenchecklist toegevoegd. Het protocol luidt: *Zoek een volwassene die je vertrouwt, die naar je luistert en die je helpt.* Op school kunnen wij alle kinderen meegeven wat belangrijk is in hun hele leven, maar ook dat ze er over moeten praten als iets niet goed gaat: 'Je staat er nooit alleen voor'!

Tot slot

KinderrechtenNU kan door het bieden van een laagdrempelige manier vanuit haar preventieve taak op termijn kostenbesparingen opleveren door een verbindende rol te spelen tussen opvoeding, zorg en onderwijs. Door het versterken van de verantwoordelijkheid van de samenleving en die van kinderen in het bijzonder en het leren kennen van elkaars achtergrond krijgen kinderen meer respect voor elkaar waardoor ongewenst sociaal gedrag mogelijk zal verminderen. Zij gaan elkaar eerder helpen. Het gaat met name om de positieve invloed van goed gedrag en de voorbeeldfunctie van kinderen naar elkaar.

Kinderparticipatie: Tel uit je winst!

- ... kinderen nemen zelf de kinderrechten onder de loep.
- ... kinderen leren een eigen visie te ontwikkelen op de maatschappij.
- ... en leren te participeren in de samenleving.

**De samenwerking tussen kinderen en hun opvoeders is
samenwerking tussen onderwijs, opvoeding en zorg en dat**

... is een cadeau voor de samenleving!

Keurmerk Kinderrechtenproof

U wilt uw gemeente, uw school, uw organisatie Kinderrechtenproof...?

KinderrechtenNU

Mail naar: info@kinderrechten.nu

Bel naar: 015-2138438

KinderrechtenNU is idee en uitvinding van Willemijn Dupuis. In de afgelopen 30 jaar heeft zij een verzameling tools ontwikkeld: KinderrechtenNU, samen met kinderen in de leeftijd tussen 9 - en 13 jaar.